

EESC Info

European Economic and Social Committee

A bridge between Europe and organised civil society

December 2021 | SL

[Podkast – Pogled s terena– S2, E5: Brez svobode medijev ni demokracije](#)

EU sicer še vedno velja za najvarnejše območje na svetu za novinarje, vendar se to lahko hitro spremeni, če se bo nadaljeval sedanji trend ustrahovanja, nadlegovanja in celo umorov novinarjev.

Gost tokratne oddaje je raziskovalni novinar **Matthew Caruana Galizia**, čigar mati, **Daphne Caruana Galizia**, je bila leta 2017 med prizadevanji za razkritje korupcije na Malti žrtev brutalnega umora.

Julie Majerczak, vodja bruseljskega urada Novinarji brez meja, nam je povedala, da so umori novinarjev – od leta 2015 je bilo v EU ubitih 16 novinarjev – le vrh ledene gore. Novinarji so vse pogosteje žrtve različnih oblik pritiska, zlorab in cenzure. Člana EESO Christiana Moosa smo vprašali, zakaj je zaščita svobode medijev tako pomembna za EU.

Kaj konkretno bi morala storiti EU? Ali bi bilo treba uvesti proračunske sankcije za vlade, ki zatirajo kritične glasove in svobodo tiska? O tem smo se pogovarjali z našimi gosti v najnovejši oddaji „Brez svobode medijev ni demokracije“.

Available Languages:

ES	BG	CS	DA	EN	DE	ET	FR	EL	GA	HR	IT	LV	LT	HU	MT
NL	PL	PT	FI	RO	SK	SL	SV								

UVODNIK

Uvodnik

Drage bralke in bralci!

Evropska komisija je oktobra sprejela delovni program za leto 2022 z naslovom Skupaj za močnejšo Evropo, katerega poudarek je na oblikovanju pravičnejše in odpornejše družbe po pandemiji COVID-19 ob pospeševanju zelenega in digitalnega prehoda. Vesela sem, da so bila upoštevana številna priporočila iz [resolucije EESO](#), sprejete na junijskem plenarnem zasedanju.

Naše skupne prednostne naloge se osredotočajo na doseganje podnebne nevtralnosti do leta 2050, oblikovanje digitalne prihodnosti, krepitev edinstvenega socialnega tržnega gospodarstva, gradnjo uspešne EU in krepitev Evrope v svetu.

Podnebne spremembe so eden največjih izzivov, s katerimi se sooča EU, zato je EESO še bolj kot doslej zavezan uresničevanju evropskega zelenega dogovora. Trajnostni razvoj bi moral biti osnovni način mišljenja in podlaga za konkurenčno evropsko gospodarstvo s poudarkom na krožnosti.

Za učinkovito digitalizacijo moramo zagotoviti, da bosta izobraževanje in usposabljanje skladna s potrebami, ki jih prinaša doba umetne inteligence. Poglavitno je, da imajo vsi državljani EU enake možnosti pri odzivanju na spremembe na trgu dela in v vsakdanjem življenju.

Ker bo okrevanje v središču preobrazbe Evrope po COVID-19, je podjetništvo bistveno za gospodarsko rast, zaposlovanje in socialno vključenost. Gospodarstva za ljudi pa ni mogoče doseči brez socialnega in civilnega dialoga.

Dialog in civilna družba sta prav tako ključna za zdravo demokracijo, v kateri se spoštujejo načela pravne države in temeljne pravice. Menimo, da je treba uvesti močnejše mehanizme za boljše spremljanje vprašanj, povezanih z državljanskim prostorom, in zaščito prostora civilne družbe. Ko govorimo o demokraciji, ne smemo pozabiti na ukrepe, ki so potrebni za zagotovitev spoštovanja primarnosti prava EU.

V zvezi s Konferenco o prihodnosti Evrope in nedavno sprejetim delovnim programom Komisije naj še enkrat poudarim, kako pomembno je, da pri oblikovanju politike sodeluje organizirana civilna družba. Odbor bo še naprej tesno sodeloval z vsemi institucijami EU pri doseganju skupnih ciljev za krepitev naše družbe.

Združeni za prihodnost Evrope!

Christa Schweng

predsednica EESO

KOLEDAR DOGODKOV

6. december 2021, Bruselj

[Geopolitična razsežnost evropskega zelenega dogovora](#)

10. december 2021, Bruselj

[Evropski dan potrošnikov 2021](#)

31. marec in 1. april 2022, Bruselj

[Vaša Evropa, vaš glas! 2022](#)

K BISTVU

K bistvu

V kolumni z naslovom „K bistvu“ člane EESO sprašujemo o pomembnih mnenjih, ki vplivajo na vsakdanje življenje v EU.

Tokrat ima besedo **Giuseppe Guerini**, poročevalec za mnenje o ekonomiki digitalnih platform in zlasti platformnih zadrug.

Giuseppe Guerini: gospodarstvo digitalnih platform doživlja razcvet, ki presega meje Evropske unije

Digitalne platforme sestavljajo virtualni prostor, v katerem se odvijajo interakcije in izmenjave, ki so veliko več kot zgolj stičišče povpraševanja in ponudbe, imajo pa tudi vse bolj izpopolnjen nadzor nad delavci, ponudniki in uporabniki ter vpliv nanje. Hkrati omogočajo izjemne priložnosti za prelomne inovacije, saj ponujajo nove storitve za stranke in nove možnosti zaposlovanja. To jim omogoča uporaba sistemov za oblikovanje profilov, velikih količin podatkov ter sistemov umetne inteligence in algoritmov, ki jih določa upravljavec platforme.

Z naraščanjem tega pojava se je povečalo tudi število različnih oblik delovnih razmerij, ki se sklepajo prek digitalnih platform: samozaposlitev, razmerja občasnega sodelovanja in individualne pogodbe o zaposlitvi. V tem okviru so lahko delavske zadruga zanimivo orodje za stabilnejša delovna razmerja, pri čemer imajo delavci kot lastniki platforme in algoritmov, na podlagi katerih ta deluje, neposredno vodilno vlogo.

Kaj je platformna zadruga?

To je pravzaprav podjetje, ki ima obliko zadruga in se upravlja demokratično z vključenostjo vseh udeleženi ter organizira proizvodnjo in izmenjavo blaga in storitev na podlagi informacijske infrastrukture ter protokolov, ki se povezujejo s številnimi fiksnimi in mobilnimi napravami.

Kot je značilno za vse zadruga, so tudi platformne zadruga v lasti oseb, ki jih upravljajo in so od njih v veliki meri odvisne, v tem primeru od delavcev, uporabnikov in drugih deležnikov. Seveda se ob tem upoštevajo ustrezni pogodbeni okviri za osebe, ki so hkrati delavci in člani, in sicer tako v primeru, ko ti delajo kot zaposleni delavci, kot v primeru, da imajo status samozaposlenih.

Zato bi bilo pomembno, da se pri uresničevanju evropske strategije za digitalni prehod predvidijo pobude za podporo ustanavljanju zadruga za upravljanje digitalnih platform, med drugim z namenom, da se spodbudi kolektivno lastništvo digitalnih storitev, podatkov in tehnološke infrastrukture, kar bi omogočilo večjo raznolikost gospodarstva in širjenje ekonomske demokracije tudi pri digitalni organizaciji dela in podjetij. Iz mnenja je razvidno, da obstaja nekaj omejitev glede pravne varnosti za delavce in potrošnike, ki prihajajo v stik na platformah, zato je pomembno, da se prizna vloga socialnega dialoga na eni strani in vloga, ki jo lahko oziroma bi jo morale v tem primeru prevzeti organizacije socialne ekonomije, na drugi.

EESO s tem mnenjem ob pravem času skladno prispeva k prizadevanjem Evropske komisije za ureditev statusa delavcev na digitalnih platformah, pa tudi k širši mednarodni razpravi o pojavu združnih platform, s čimer dokazuje, da zares spremlja dogajanje ter je zmožen zastopati evropsko civilno družbo in socialne partnerje.

„VPRAŠANJE ZA ...“

„Vprašanje za ...“

V naši rubriki „Vprašanje za ...“ smo prosili Sophio Wiegand, da odgovori na vprašanje o temi, ki je pritegnila pozornost javnosti - konferenci COP26 v Glasgowu.

„Ali je vrh COP26 v Glasgowu izpolnil pričakovanja mlajše generacije, ki zahteva učinkovite rešitve za boj proti globalnemu segrevanju?“

Sophia Wiegand je bila delegatka mladih v delegaciji EESO na konferenci COP26. Deluje kot koordinatorica delovne skupine za podnebno krizo pri [evropskem študentskem forumu](#) (AEGEE), katere namen je ozaveščati mlade o podnebni krizi in jih opolnomočiti, da bodo kot aktivni državljani prispevali k zelenemu prehodu. Študira mednarodne odnose na Tehnični univerzi v Dresdnu, tema njene diplomske naloge pa je okoljevarstvena graditev miru.

Sophia Wiegand: Konferenca COP26 je razočarala mlade, vendar jim ni vzela upanja

EESO info: Ali je vrh COP26 v Glasgowu izpolnil pričakovanja mlajše generacije, ki zahteva učinkovite rešitve za boj proti globalnemu segrevanju?

Sophia Wiegand: Odgovor je jasen ne. Mladi podnebni aktivisti so se v preteklih letih navadili, da jih konference pogodbenic COP razočarajo, toda upanja nismo izgubili. Glede na veliko pozornost, ki se je namenjala konferenci COP26, in ogromen pritisk civilne družbe povsod po svetu, smo bili mnogi optimistični in upali, da bi ta vrh lahko bistveno pospešil podnebne ukrepe za doseg cilja glede 1,5°C.

Toda čeprav so udeleženci v Glasgowu opozarjali na ta cilj, se svet po konferenci še vedno giblje v smeri globalnega segrevanja za +2,4°C. Za prilagajanje podnebnim spremembam in njihovo blaženje ter za financiranje izgub in škode, ki jih utrpijo najbolj ranljive skupnosti, še vedno primanjkuje več milijard, toda škodljive subvencije za fosilna goriva še naprej omogočajo izkoriščanje ljudi in planeta. Sporazum iz Glasgowa sicer prvič v zgodovini omenja nujnost opustitve premoga, vendar govori zgolj o postopnem „zmanjševanju“ namesto „odpravi“, s čimer ustvarja precejšnje vrzeli, ki omogočajo nadaljnjo uporabo fosilnih goriv. Ti rezultati so razočaranje in niso v skladu z visokotečimi besedami, ki jih je bilo slišati na vrhu, ter resno zmanjšujejo kredibilnost celotnega procesa COP.

Mnogi mladi so jezni, saj se jih zaradi pomanjkanja ukrepov zavestno ogroža. Študije kažejo, da bo večina današnje mladine izpostavljena vsaj

enemu tveganju, povezanemu s podnebjem, kot so vročinski vali, cikloni, onesnaženost zraka, poplave ali suša. Vse to povečuje tveganje za poškodbe in zdravje, prisiljene migracije od doma, neustrezno prehrano in brezposelnost. Potrebni so veliko bolj ambiciozni in vključujoči ukrepi, da se prepreči neizbežna katastrofa za današnjo generacijo mladih.

Nekateri rezultati s konference COP26, kot sta novo sodelovanje med največjima onesnaževalcema Kitajsko in ZDA ter sklep o reviziji neustreznih nacionalnih podnebnih ciljev v prihodnjem letu, so gotovo korak v pravo smer. Toda to še zdaleč ni dovolj za soočenje s podnebno krizo in zaščito prihodnosti našega planeta ter ljudi, ki živijo na njem.

Sophia Wiegand

UGANITE, KDO JE NAŠ GOST...

Posebni gost

V rubriki Posebni gost vam bomo vsak mesec predstavili osebnost, ki s svojim delom in predanostjo navdihuje druge in ki jo občudujemo zaradi njenega poguma, predanosti ter idealizma.

To so ljudje, ki pomagajo spreminjati resničnost, v kateri živimo. Posebni gost decembrske izdaje EESO info je **Matthew Caruana Galizia**, preiskovalni novinar in direktor fundacije Daphne Caruana Galizia, v kateri raziskuje okoliščine smrti svoje matere, Daphne Caruana Galizia, ki je bila umorjena leta 2017, po njenih raziskavah korupcije na Malti. Matthew in njegova družina si neumorno prizadevajo, da storilec ne bi ostal nekaznovan in da bi resnica o smrti njegove matere prišla na dan.

[Mathew Caruana Galizia: Trudim se zagotoviti, da moja mama ni umrla zaman](#)

V ekskluzivnem intervjuju je na naša vprašanja odgovarjal Matthew Caruana Galizia, preiskovalni novinar in direktor fundacije Daphne Caruana Galizia na Malti.

„Zaposlen sem v malteški fundaciji Daphne Caruana Galizia, ki se imenuje po moji mami Daphne. 30 let je delala kot novinarka in na Malti preiskovala korupcijo na visoki ravni in socialna vprašanja. Sredi ene svojih najpomembnejših preiskav je bila 16. oktobra 2017 umorjena. Bil sem priča njenemu umoru. Od takrat se skupaj z družino borimo za njeno pravico.“

EESO info: Ali se je položaj novinarjev izboljšal od umora vaše matere?

Matthew Caruana Galizia: Za novinarje na splošno se zdaj v Komisiji priznava, kako pomembno je preiskovalno delo in s kako hudimi težavami se soočamo. Smo na pravi poti, vendar mislim, da se za novinarje, ki opravljajo preiskovalno delo, položaj še ni dovolj izboljšal.

Novinarji so vsekakor vse boljši pri preiskovanju organiziranega kriminala, korupcije in pranja denarja. Z vsako novo skupno preiskavo so uspešnejši.

Zadnja takšna preiskava, Pandorini dokumenti, je bila izjemno uspešna in dobro strukturirana. Posamezniki, ki so pri njej sodelovali, so opravili izjemno delo z zelo majhnimi sredstvi. Naše delo pa zdaj ni nič lažje, in sicer zato, ker na splošno naše oblasti stežka dohajajo boj proti korupciji.

Le počasi razvijamo nova globalna orodja za boj proti organiziranemu kriminalu in korupciji. In zato so novinarji, ki objavljajo dokaze in poročajo o korupciji in organiziranemu kriminalu, izpostavljeni resni nevarnosti.

Kako lahko civilna družba podpre preiskovalne novinarje?

Zelo velike in finančno trdne organizacije civilne družbe lahko financirajo preiskovanje in podprejo delo samostojnih novinarjev pri nekaterih pomembnih preiskavah.

Organizacije za človekove pravice obveščajo o kršitvah pravice do svobode izražanja in o uporabi pravnega nadlegovanja, katerega namen je utišati novinarje.

Moja družina je prejela veliko podpore organizacij civilne družbe, brez katere ne bi mogli doseči napredka, ki smo ga dosegli do zdaj v boju za pravico za mojo mamo.

Te organizacije civilne družbe pa so seveda same odvisne od financiranja, ki ga dobijo od evropskih institucij, evropskih organov, posameznih državljanov, svojih članov in podobno.

Nevladne organizacije napadajo in črnijo. Tudi same so postale tarča, zato jih moramo tudi zaščititi.

Kaj še lahko naredi Evropska unija, da dokaže svojo zavezanost svobodi tiska?

Prepričan sem, da so s spremembo vodstva Evropske komisije novinarji in posamezniki, ki so dejavni na področju človekovih pravic, zagovorniki pravice do svobode izražanja dobili zaveznika v Komisiji. Naš zaveznik je tudi Evropski parlament, ki je ravnokar ustvaril nagrado, ki nosi ime moje mame: nagrado za novinarstvo Daphne Caruana Galizia.

S tem je na dejanski, učinkovit in materialen način jasno pokazal podporo ene najpomembnejših institucij EU za preiskovalno novinarstvo.

Institucije po mojem mnenju zavirajo države članice EU, ki na primer ne izvajajo direktive o zaščiti žvižgačev in direktiv o preprečevanju pranja denarja.

Nekatere države v Evropski uniji na primer nimajo javnih registrov lastništva podjetij. Med temi je tudi Ciper. To novinarjem otežuje delo.

Res bi rad zagotovil, da moja mama ni umrla zaman. To je dejansko moja glavna motivacija: da se iz umora moje mame kaj naučimo in da se kaj takega ne ponovi več. Vendar se je to že ponovilo, kar kaže, koliko dela nas še čaka. Umorjen je bil Ján Kuciak, pa novinar v Grčiji in še en novinar na Nizozemskem. Pot pred nami je torej še dolga, vendar gremo v pravi smeri. Ne smemo popustiti.

[Herman van Rompuy : Le vieux poète parle doucement](#)

Nous sommes heureux de poursuivre la publication de la série de haïkus, sous le titre commun "Le vieux poète parle doucement", que nous a offerts leur auteur, Herman van Rompuy, ancien président du Conseil européen.

Arbres abattus
plus de tiges de printemps
En attendant le transport

Feuilles mortes
Plus nombreuses chaque jours dans les rues
l'automne tombe vite

La lumière est revenue
Après la grisaille de la pluie
Un ciel d'espoir

A sky of hope

[Herman van Rompuy: The old poet speaks gently](#)

We are delighted to host a new selection of haikus by Herman Van Rompuy, former President of the European Council, as part of our series "The old poet speaks gently".

These haikus were originally written in French.

Herman van Rompuy: The old poet speaks gently

Felled trees
no more spring stems
Waiting for transport

Dead leaves
More in the streets every day
autumn is falling fast

The light has returned
After the grey of the rain

NOVICE EESO

Prihodnja trgovinska politika EU mora biti odprta, pravična, vključujoča in trajnostna

V razpravi o prihodnji trgovinski politiki EU v spreminjajočih se svetovnih razmerah, ki je potekala na plenarnem zasedanju, je EESO poudaril, da bo samo odprta, pravična, vključujoča in trajnostna trgovina pripeljala do odpornega okrevanja ter ljudem in podjetjem prinesla blaginjo. Priznal je tudi ključno vlogo Svetovne trgovinske organizacije v tem prizadevanjih.

Podoba svetovne trgovine kaže, da je okrevanje še vedno različno.

Predsednica EESO **Christa Schweng** je to komentirala z naslednjimi besedami: „Mednarodna trgovina bi morala biti svobodna, pravična, trajnostna in predvidljiva. To je ključno za naša podjetja in ljudi. Samo trajnostna trgovina bo vodila k odpornemu in trajnostnemu okrevanju po pandemiji COVID-19.“

Oktobrskega plenarnega zasedanja EESO se je udeležil tudi ambasador **Jean-Marie Paugam**, namestnik generalnega direktorja Svetovne trgovinske organizacije, ki je izrazil prepričanje, da je mednarodni trgovinski sistem med pandemijo dokazal svojo odpornost. „Na začetku smo bili priča širjenju restriktivnih trgovinskih ukrepov, toda države so precej hitro izbrale pot sodelovanja in olajšav.“

EESO želi v [mnenju na lastno pobudo Trgovina in trajnostni razvoj naslednje generacije – pregled akcijskega načrta v 15 točkah](#), ki je bilo povezano z razpravo, zagotoviti, da bo sporočilo o trgovinski agendi, ki temelji na vrednotah, tokrat jasno in bo postalo sestavni del trgovinske strategije EU.

Poročevalka za mnenje **Tanja Buzek** je izrecno poudarila, da poglavja o delu in okolju ne izpolnjujejo v celoti svojih zavezujočih obvez. „Predlagamo ambiciozen pregled, ki bo vključeval prenovljen pristop k izvrševanju s kaznimi in močnejšim spremljanjem, ki ga bo izvajala civilna družba in pri katerem se bodo uporabljali inovativni instrumenti ter okrepili vzvodi za trgovino in trajnostni razvoj.“

Non aes sed fides - ne denar, temveč zaupanje

Jean-Marie Paugam je dejal, da je obnova zaupanja v sistem, ki so ga dolgo rušili mnogi akterji in države, prednostna naloga. „Najprej moramo povrniti minimalno raven zaupanja, saj se brez nje sploh ne bo mogoče pogajati,“ je povedal in izrecno poudaril, da je najdragocenejše orodje v STO „non aes sed fides“ – ne denar, temveč zaupanje.

Glede na članek **David Heniga**, ki je bil pred kratkim objavljen na strani [Borderlex](#), STO čakajo tri možni scenariji: „oživitev, razpad ali regresija“; **ambasador Paugam** bi izbral „obnovo“. V ta namen je potrebno aktivno sodelovanje EU in evropske civilne družbe, saj – kot je dejala **Tanja Buzek** – „brez civilne družbe ni trajnosti“.

Predsednica **Schweng** je dogodek zaključila z besedami: „Aktivno sodelovanje in sprejemanje organizirane civilne družbe v vseh njenih delih je ključni element trajnostnega trgovinskega sistema, ki ljudem prinaša

Obraunavati je treba kršitve svoboščin in pravic schengenskega območja

Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) pozdravlja novo strategijo EU za prihodnost schengenskega območja, ki jo je predlagala Evropska komisija. Vendar opozarja, da morajo EU in države članice spoštovati Listino o temeljnih pravicah v zvezi z upravljanjem meja EU in nacionalnih meja, policijskim in pravosodnim sodelovanjem ter migracijsko in azilno politiko.

EESO v mnenju o novi strategiji, ki ga je sprejel na svojem oktobrskem zasedanju, poziva k ukrepanju, saj je zelo zaskrbljen zaradi poročil o kršitvah temeljnih pravic na zunanjih mejah EU.

„Pozivamo Komisijo in Evropsko agencijo za mejno in obalno stražo, naj preučita ta pereča vprašanja in jih odpravita ter nemudoma ukrepata v zvezi s poročili o kršitvah temeljnih pravic,“ je dejal poročevalec za mnenje **Ionuț Sibian**.

EESO ugotavlja, da se schengensko območje v zadnjih letih sooča z nekaterimi velikimi izzivi, ko gre za dosledno izvajanje njegovih pravil. Begunska kriza leta 2015 je razkrila pomanjkljivosti v pristopu EU k upravljanju zunanjih meja in migracij, pandemija COVID-19 pa je spodbudila začasno ponovno uvedbo kontrol na notranjih mejah. Motnje v delovanju schengenskega območja škodujejo podjetjem, delavcem, obmejnim skupnostim in čezmejnemu sodelovanju.

EESO poudarja, da bi morala Komisija redno in skrbno spremljati in ocenjevati, ali se te ponovne uvedbe potrebne in kako obširne so, ter po potrebi ukrepati.

Odbor v mnenju tudi poziva Svet, naj hitro sprejme ukrepe, da se Bolgarije, Cipra, Hrvaške in Romunije ne bi več izključevalo iz polne uporabe schengenskega pravnega reda.

„Prebivalci Bolgarije, Cipra, Hrvaške in Romunije še vedno ne uživajo vseh pravic državljanov EU, saj so izključeni iz schengenskega območja. EESO podpira njihovo vključitev. Te države želijo sodelovati, Bolgarija, Hrvaška in Romunija pa že nadzorujejo svoje zunanje meje v skladu z zakonikom o schengenskih mejah,“ je dejal poročevalec **Sibian**.

EESO močno podpira posodobitev zakonika o schengenskih mejah, da bi vključeval izkušnje, pridobljene s pandemijo. Poziva tudi h krepitvi posvetovalnega foruma za temeljne pravice in udeležbi organizirane civilne družbe prek EESO. (II)

Industrijska politika: Čas, da EU stori več kot zgolj odpravi nedelovanje trga

Na oktobrskem plenarnem zasedanju EESO je potekala razprava o industrijski politiki, v središču katere je bilo vprašanje, kako najbolje zagotoviti strateško avtonomijo evropske industrije.

Plenarna skupščina EESO je na zasedanju 21. oktobra z **Padmashree GEHL SAMPATH**, sodelavko centra Berkman Klein na Univerzi Harvard, razpravljala o tem, kako nova industrijska strategija lahko podpre dvojni prehod na zeleno in digitalno gospodarstvo, prispeva k okrevanju Evrope

ter poveča njeno strateško avtonomnost in odpornost.

Kot vodilna strokovnjakinja na področju tehnologije, razvoja in mednarodne politične ekonomije se je **Padmashree Gehl Sampath** zavzela za novo vrsto javne intervencije, ki se ne osredotoča le na odpravo nedelovanja trga temveč skrbi tudi za to, da tehnološke spremembe prinašajo koristi za družbo.

„Čas je za ponoven, drzen in nekonvencionalen razmislek o industrijski politiki,“ je dejala. *„Ne smemo ponavljati tega, kar v preteklosti ni delovalo.“*

Prvi korak pri oblikovanju te nove industrijske politike bi moralo biti priznanje, da se upad podjetništva, inovacij in konkurenčnosti v naprednih gospodarstvih nenehno krepi z novimi tehnološkimi paradigmi in trendi v številnih sektorjih in procesih. Negotovost v svetu po pandemiji COVID-19 ne izhaja le iz pandemije. Je tudi odraz številnih posledic podatkovno vodenih omrežij, nepravične porazdelitve koristi digitalizacije v zadnjih 15 letih, pritiska podnebnih sprememb in energetskega prehoda na države ter upočasnitve – ter celo občasnega zloma – svetovnih trgovinskih in dobavnih verig, ki so se skrbno gradile od začetka globalizacije v 80-ih letih.

Drugi korak bi bil zasnova nove strategije, ki temelji na treh drznih izhodiščih:

1) Treba je priznati vse večjo medsebojno povezanost treh velikih trendov v prihodnosti – zdravstveno varstvo/pripravljenost na pandemijo, energetskega prehoda/podnebnih ukrepi in podatkovno gospodarstvo – ter jo izkoristiti. Ne potrebujemo industrijske politike, ki bi te velike trende obravnavala hkrati na različnih poteh. Potrebujemo industrijsko politiko, ki obravnava te transformacije v krožnem modelu sprememb.

2) V tehnološkem sektorju je treba z osredotočanjem na ohranjanje trga in tržno uspešnost poskrbeti za dinamiko. To je še pomembnejše kot vstop na trg v vseh teh ključnih sektorjih, zlasti v farmacevtskem sektorju in sektorju cepiv, kjer je trenutno zaznati močne oligopolne težnje.

3) V industrijski politiki je potreben resnično sektorski pristop, ki ni omejen zgolj na splošne cilje, kot je politika konkurence. Čeprav so vsi ti sektorji visokotehnološki, z intenzivnimi raziskavami in razvojem ter odvisni od inovacij in nagrad, se med seboj povsem razlikujejo.

Ga. GEHL SAMPATH je na primer vprašala, ali EU – če naj bi v Evropi spodbujali trg zdravstvenega varstva na podlagi obstoječih prednosti – lahko podpre javno-zasebno partnerstvo za ekosistem zdravstvene industrije po vzoru partnerstva „Operation Warp Speed“, ki je bilo vzpostavljeno v ZDA takoj po krizi zaradi COVID-19. Evropa bi morala biti sposobna povečati prednosti svojih obstoječih podjetij na področju

biotehologije s programi javnih naložb, ki olajšujejo razvoj proizvodov.

Industrijska strategija je bila v zadnjem času pomembna tema dejavnosti EESO. Pripravlja se vrsta spletnih seminarjev, na katerih se bodo preučevale šibke točke današnje industrije. Zadnji v vrsti teh dogodkov bo velika konferenca [Pot v našo industrijsko prihodnost](#) marca 2022, na kateri bo EESO o svojih dognanjih razpravljal s francoskim predsedstvom EU in Evropsko komisijo. (dm)

Preobrnitev negativnih teženj na področju pravne države po vsej EU s pomočjo civilne družbe

Konferenca o temeljnih pravicah in pravni državi, ki jo je pripravil Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO), je razkrila hude kršitve in negativne težnje na štirih področjih, ki jih zajema evropski mehanizem pravne države (pravosodje, korupcija, mediji, sistem zavor in ravnovesij). EESO je poudaril, da je civilna družba dinamičen akter pri zagovarjanju tega temeljnega načela EU.

Predsednik skupine EESO za temeljne pravice in pravno državo **Cristian Pîrvulescu** je poudaril pomen civilne družbe: „Na predstavnike civilne družbe se ne obrnemo samo zato, ker je takšno načelo; stališčem civilne družbe prisluhnemo, ker je pri teh ključnih vprašanjih njen prispevek bistven.“

Giulia Barbucci, podpredsednica EESO, je menila, da „pravni in politični odzivi EU ne morejo biti edino orodje. V večji meri se je treba povezati tudi z akterji civilne družbe, ki so most med pričakovanji prebivalcev in institucijami.“

Sedanja zdravstvena kriza in ukrepi, ki so jih sprejele oblasti, so še povečali izzive, ki so na tem področju že obstajali. Komisija je v poročilu o stanju pravne države, ki ga je objavila julija 2021, izpostavila te negativne težnje, pa tudi nekaj pozitivnega dogajanja v določenih državah članicah.

Gašper Dovžan, državni sekretar na slovenskem ministrstvu za zunanje zadeve, je dodal, da „spoštovanje pravne države nikoli ne bi smelo biti stvar dileme ali žrtev kakršnekoli krize“.

Kljub temu pa je treba po besedah **Matthewa Caruane Galizie** „še veliko narediti in pot pred nami je še dolga“. Njegova mati, malteška novinarka Daphne Caruana Galizia, je bila umorjena med preiskovanjem korupcije, pranja denarja in organiziranega kriminala. „Žal je moja mati dober primer in dokaz tega, da pomanjkljivosti pravne države in razširjena korupcija ne pomenijo kaznivih dejanj brez žrtev.“

Udeleženci so se strinjali, da je pravna država bistvena za delovanje EU kot celote ter njeno verodostojnost, odpornost in vzajemno zaupanje.

Kot je povzela **Debbie Kohner** iz Evropske mreže nacionalnih institucij za človekove pravice, so vsi štirje stebri, ki jih zajema evropski mehanizem pravne države – pravosodni sistem, svoboda in pluralizem medijev, protikorupcijski okviri ter druge zavore in ravnovesja – medsebojno prepleteni.

Nicole Romain iz Agencije Evropske unije za temeljne pravice je tudi poudarila, da bi si morali vsi institucionalni akterji bolj prizadevati za obveščanje prebivalstva o temeljnih pravicah in pravni državi.

Eszter Nagy iz Združenja evropskih federalistov je izrazila prepričanje, da je zadnji čas, da EU povsem izkoristi vsa svoja orodja, začevši z režimom pogojenosti za zaščito proračuna v zvezi s pravno državo. (at)

Okrevanje gospodarstva EU - vloga civilne družbe mora biti jasnejša

V večini držav članic EU so za izvajanje nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost potrebni jasnejši sistemi upravljanja. Porazdelitev pristojnosti med centralno, regionalno in lokalno ravno je še vedno nejasna. EESO zato izraža zaskrbljenost in v mnenju o letni strategiji za trajnostno rast za leto 2021, ki ga je pripravil Gonçalo Lobo Xavier in je bilo sprejeto na oktobrskem plenarnem zasedanju, poudarja, da so mehanizmi za vključevanje organizacij civilne družbe in socialnih partnerjev v izvajanje, spremljanje in prilagajanje nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost premalo jasni.

EESO je na to vprašanje že opozoril v svoji februarski resoluciji, vendar ostaja stanje kljub prizadevanjem Evropske komisije nespremenjeno. EESO zato odločno poziva k večjemu nadzoru teh vidikov, ki so ključni za

okrevanje EU.

„Opozarjamo, da je treba meriti napredek pri izvajanju nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost. Potrebujemo dobre kazalnike spremljanja, saj so ti bistveni za usmeritev prihodnjega razvoja in okrevanja EU. Države članice se morajo ustrezno odzvati na ta izziv. Da bi državljane ozavestili o velikih težavah, ki so pred nami, potrebujemo pogum,“ je v razpravi dejal **Lobo Xavier**.

V mnenju o ekonomski politiki euroobmočja 2021, ki ga je pripravila **Kristi Söber**, EESO poudarja, da pandemija še ni končana in da bo mogoče gospodarske posledice čutiti še več let. Zato je potrebna posebna in nova kombinacija izrednih ekonomskih politik. Gospodarstva EU in euroobmočja ponovno hitro rastejo. Hkrati se EU sooča z najzahtevnejšim obdobjem v ekonomski zgodovini evropskega povezovanja. V tem kritičnem obdobju lahko k ublažitvi razmer prispevajo le javnofinančni odhodki.

EESO ceni hiter odziv v boju proti pandemiji na ravni EU in nacionalni ravni ter pozdravlja dejstvo, da so skupna prizadevanja postala pomemben del strategije za okrevanje. Kristi Söber je na plenarnem zasedanju

dejala: „Naložbene pobude v odziv na koronavirus so zlasti v prvi polovici leta 2020 pomagale ublažiti zelo težke gospodarske razmere, predvsem s stabilizacijo trgov, delovnih mest in osebnih dohodkov. Temu prvemu koraku je sledil instrument Next Generation EU, ki je močan in zelo inovativen javnofinančni prispevek. Obe pobudi sta bili hiter in prožen odziv na pandemijo.“ (mp)

EESO poziva Komisijo, naj dodatno oceni vpliv 5G na zdravje ljudi in okolje

Evropska komisija bi morala narediti korak naprej v postopku ocenjevanja večsektorskega učinka novih tehnologij 5G in 6G. Za obravnavo tveganj in ranljivosti so potrebni orodja in ukrepi. V mnenju, ki ga je pripravil Dumitru Fornea, skupščina pa ga je sprejela na oktobrskem plenarnem zasedanju, EESO izraža trdno stališče in ugotavlja, da je treba preučiti socialna, zdravstvena in okoljska vprašanja, pri tem pa vključiti državljane in vse ustrezne akterje, ne glede na to, da je razprava o uvajanju omrežij 5G postala polemična in politična.

Dumitru Fornea je ob robu plenarnega zasedanja povedal: „Hitra digitalizacija in razvoj elektronskih komunikacij imata velik učinek na gospodarstvo in družbo na splošno. Človeštvo ima zgodovinsko priložnost, da z odgovorno uporabo teh tehnologij ustvarja boljšo družbo. Vendar se bodo naše skupnosti brez potrebne skrbnosti in demokratičnega nadzora v prihodnosti morda soočale z resnimi izzivi pri upravljanju teh tehnoloških sistemov.“

Pandemija je pokazala, da ima infrastruktura za elektronsko komuniciranje pomembno vlogo v družbi in lahko bistveno izboljša kakovost življenja državljanov ter neposredno vpliva na boj proti revščini. Vseeno je treba nenehno ocenjevati morebitno nevarnost. Zato EESO priporoča, da se evropska in nacionalna sredstva namenijo za bolj poglobljene večdisciplinarne raziskave in študije vpliva, osredotočene na ljudi in okolje, ter za razširjanje teh rezultatov, da bi služili izobraževanju javnosti in nosilcev odločanja. (mp)

EESO meni, da bi bilo mogoče pobudo Komisije za okolju prijazno letalstvo še izboljšati

Nova pobuda Evropske komisije za pospešitev rasti trga za trajnostna letalska goriva (SAF) je korak v pravo smer, vendar so potrebne nekatere spremembe za njeno učinkovito izvajanje brez izkrivljanja. To je ključno sporočilo mnenja o predlogu ReFuelEU za letalstvo, ki ga je pripravil Thomas Kropp in je bilo sprejeto na oktoborskem plenarnem zasedanju.

„Drži, da bi se emisije CO₂ v tem sektorju s trajnostnimi letalskimi gorivi – če bi jih proizvajali v zadostnih količinah in bi bila na voljo vsem letalskim prevoznikom – znatno zmanjšale, vendar ni jasno, ali bi pristop, ki ga uporablja Komisija, preprečil izkrivljanje konkurence,“ je dejal poročevalec **Kropp**.

Letalstvo je mednarodni storitveni sektor, ki zajema dva različna trga z različno dinamiko: enotni evropski trg EGP na eni in mednarodno regulirani trg na drugi strani. Osnutek predloga bi moral jasno odražati to razliko in ohranjati enake konkurenčne pogoje znotraj EGP ter hkrati proaktivno spodbujati globalne standarde trajnosti.

V zvezi z emisijami CO₂ je **Thomas Kropp** pripravil mnenje o obveščanju v okviru sheme za poravnavo in zmanjševanje emisij ogljika za mednarodni letalski promet, ki je bilo prav tako sprejeto oktobra. EESO v tem dokumentu podpira predlog Komisije za spremembo Direktive 2003/87/ES v zvezi z obveščanjem o poravnavi v letu 2021. Prav tako podpira njegovo nujno sprejetje, da se zagotovi pravna varnost. (mp)

EESO: Nujno je treba ponovno razmisliti o prednostnih nalogah ter prehransko varnost in trajnostnost uvrstiti na vrh dnevnega reda EU

Nedavni dogodki, ki jih je povzročil COVID-19, ekstremni vremenski dogodki, ki so posledica podnebnih sprememb, kibernetški napadi in brexit kažejo, da je treba ponovno razmisliti o prednostnih nalogah ter izboljšati odpornost in trajnostnost prehranskih sistemov EU z okrepitevijo strateške avtonomije. Prehranska varnost za mnoge državljane EU ni samoumevna.

EESO meni, da je treba nujno razviti nabor orodij, ki obsega ukrepe za obvladovanje tveganj, s katerimi verigam preskrbe s hrano pomagamo pri soočanju s skrajnimi razmerami, oblastem, kmetom in industriji pa sprejemati hitre ukrepe.

V svojem mnenju na lastno pobudo *Strateška avtonomija ter prehranska varnost in trajnostnost* predlaga opredelitev odprte strateške avtonomije za prehranske sisteme, ki temelji na proizvodnji hrane, delovni sili in pošteni trgovini. Poglavitni cilj je zagotoviti prehransko varnost in trajnostnost za vse državljane EU s pomočjo pravične, zdrave, trajnostne in odporne preskrbe s hrano.

„Kmetije, rodovitna kmetijska zemljišča in voda so strateška sredstva in jih je treba v vsej EU zaščititi, saj so osnova naše odprte strateške prehranske avtonomije,“ je poudaril **Klaas Johan Osinga**, poročevalec EESO za to mnenje. (mr)

Trajnostni in uravnoteženi razvoj podeželja in mest je po mnenju EESO bistvenega pomena za dobrobit evropskih državljanov

EESO poziva oblikovalce politik, naj izvedejo celovito in celostno strategijo za spodbujanje uravnoteženega, skladnega, pravičnega in trajnostnega razvoja podeželja in mest. Ta mora med drugim izkoristiti vlogo lokalnih skupnosti, spodbujati tradicionalne sektorje ter ustvarjati nove gospodarske dejavnosti in priložnosti za delo na podeželskih območjih ob hkratni krepitevi sinergije z mestnimi območji.

EESO v svojem mnenju *Za celostno strategijo za trajnostni razvoj podeželja in mest* podaja mnogo priporočil, temelječih na sodelovanju številnih deležnikov in pristopu od spodaj navzgor, ki sta ključna elementa za zagotavljanje trajnostnosti in lokalne odgovornosti za podeželske politike.

pomena

„Pri ukrepanju in financiranju na področjih različnih politik, ki imajo vpliv na podeželska območja, je bistveno preiti na povezan pristop. Zagotoviti je treba, da podeželska območja ne bodo le trajnostna, ampak tudi privlačen kraj za življenje. Kakovost življenja na podeželju bo mogoče izmeriti na podlagi povečanja števila mladih in novih pobud, ki prinašajo kakovostna in dobro plačana delovna mesta,“ je poudaril poročevalec **Josep Puxeu Rocamora**. (mr)

EESO poziva k reformi fiskalnih pravil EU

Proračunski okvir EU je treba preoblikovati. Revizija je potrebna ne le zaradi srednjeročne stabilizacije gospodarstva, temveč tudi zaradi financiranja socialno-ekološke preobrazbe našega gospodarstva ter zagotavljanja polne zaposlenosti, visokokakovostnih delovnih mest in pravičnega prehoda. Sporočilo mnenja, ki ga je pripravila Dominika Biegona in je bilo sprejeto na oktobrskem plenarnem zasedanju, je jasno: Evropska komisija mora nadaljevati s pregledom okvira ekonomskega upravljanja EU.

Poročevalka **Dominika Biegona** je v razpravi povedala: „EESO se v zvezi s prihodnjim proračunskim okvirom zavzema za pragmatične rešitve. V našem mnenju smo ponazorili, kako je mogoče v razpravi o državnem dolgu premagati ideološke razlike. Fiskalna pravila EU je mogoče znatno izboljšati tudi brez spreminjanja Pogodb EU. Kronično pomanjkanje javnih

naložb lahko odpravimo in državam članicam omogočimo več manevrskega prostora za ustrezno soočanje z upadom gospodarske rasti v prihodnosti, ne da bi pri tem ogrozili vzdržnost javnih financ. Institucije EU bi morale čim prej predlagati reforme, ki bi utrle pot trajnostnemu okrevanju in pravičnemu prehodu.“

Prav tako bi bilo treba v evropski semester tako na nacionalni ravni kot na ravni EU v večji meri vključiti civilno družbo. Načelo partnerstva, ki se že dolgo uporablja pri upravljanju evropskih strukturnih in investicijskih skladov, bi moralo biti osnova za učinkovito vključevanje civilne družbe. (mp)

Trajnostno oglaševanje je lahko gonilo evropskega zelenega prehoda

EESO je v mnenju na lastno pobudo, sprejetem na oktobrskem plenarnem zasedanju, predstavil ukrepe, ki so potrebni, da bi se oglaševanje prilagodilo izzivom, ki jih prinašajo podnebne spremembe in okrevanje po pandemiji, a ohranilo pomembno vlogo v evropskem gospodarstvu in kulturi.

Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) priporoča oblikovanje okvira za sodobno oglaševalsko panogo, ki bo še naprej imela ključno vlogo pri gospodarski rasti, ustvarjanju delovnih mest in podpiranju evropske kulture, obenem pa bo postala zaupanja vreden vzvod za trajnostno potrošnjo.

Različne študije so pokazale, da vsak evro, porabljen za oglaševanje, pomeni spodbudo gospodarstva v višini pet- do sedemkratnika vrednosti.

Z oglaševanjem se širijo novi proizvodi in storitve, spodbuja konkurenca in financira dostop javnosti do medijev, umetnosti in športa. Obenem je panoga pogosto deležna kritik, da spodbuja čezmerno potrošnjo ter škodljivo vpliva na družbo in okolje.

„Ugotoviti skušamo, kako bi se panoga morala razvijati, da bi ostala učinkovita, a hkrati skrbela, da bi bil njen razvoj skladen s trajnostnim razvojem,“ je pojasnil poročevalec **Thierry Libaert**.

EESO najprej poziva podjetja in agencije, naj razmislijo, kako bi do leta 2030 zmanjšali svoje emisije toplogrednih plinov za 55 % in do leta 2050 postali ogljično nevtralni.

Trajnostnost bi morala biti del vsake oglaševalske kampanje. To konkretno pomeni, da bi bilo treba akterje v oglaševalski panogi spodbujati, naj zmanjšajo porabo energije zaslonov za digitalno oglaševanje in povečajo možnosti njihovega recikliranja. Za manjši vpliv reklamnih tiskovin na okolje bi lahko podjetja prešla na papir z oznakama PEFC in FSC iz trajnostno upravljanih gozdov ter na manj toksično črnilo, ki je skladno s standardi iz uredbe REACH in inštituta GreenGuard.

Z oglaševalskimi prijemi je mogoče potrošnike tudi pripraviti k zmanjšanju njihovega skupnega okoljskega odtisa. Oglasi bi na primer lahko spodbujali k souporabi avtomobilov, tako da bi manjkrat prikazovali voznike same v vozilu. Dobre prakse bi bilo treba utrditi tako, da bi bil v univerzitetnih programih s področja komuniciranja večji poudarek na okoljskih vprašanjih.

Še ena razprava, ki je že več kot pričakovana, se nanaša na nestvarne navedbe, na primer predstavljanje izdelkov za enkratno uporabo kot trajnostnih. Študija iz leta 2020, ki so jo pripravili nacionalni organi za varstvo potrošnikov in Evropska komisija, je pokazala, da je 42 % trditev glede prijaznosti izdelkov do okolja na spletnih mestih podjetij neresničnih ali pretiranih.

Če bi bilo v oglaševalski skupnosti več soglasja glede podajanja točnih informacij, podprtih s podatki, bi po mnenju EESO več potrošnikov imelo možnost prepoznati izdelke z resnično manjšim vplivom na okolje. Evropska komisija si lahko na tem področju s svojo vlogo prizadeva za vseevropske predpise, s katerimi bi

podprli boj oglaševalske panoge proti dezinformacijam.

Ta pristop bi moral biti tudi spodbuda za oglaševalce, ki se zavežejo tem standardom. S podporo bi zmanjšali tveganje, da bi se oglaševalci preselili k tujim tehnološkim podjetjem, ki obvladujejo velik del digitalnih sistemov oglaševanja, in okrepili panogo, ki ima še naprej osrednjo vlogo pri evropskem prehodu na bolj trajnostno potrošnjo. (dm)

Trajnostna industrijska strategija EU mora biti vključujoča in upoštevati socialne učinke, da bi bila uspešna

Industrijska strategija po pandemiji mora za trdno okrevanje vključevati civilno družbo, poudarja EESO v nedavnem poročilu o osnutku nove industrijske strategije EU. Osredotočati se mora na trajnostnost in blaginjo, meriti socialne učinke ter spodbujati učinkovit in dostopen zdravstveni sistem.

Pandemija COVID-19 je razkrila slabosti v evropskem gospodarskem okolju, zlasti regionalne neenakosti, vrzeli v znanju in spretnostih ter tveganja za enotni trg in dobavo strateškega blaga. Na podlagi teh spoznanj je Evropska komisija posodobila svoj načrt za bolj zeleno, bolj digitalno in konkurenčnejše industrijsko okolje ter oblikovala novo industrijsko strategijo za Evropo.

EESO je pripravil [poročilo](#) o teh posodobitvah in dopolnilno [mnenje](#), v katerem je poudaril pogoje za vključujoč in inovativen zdravstveni ekosistem, ki lahko podpre industrijo v EU.

V poročilu je EESO pozval vse skupine, ki so vključene v evropsko gospodarstvo, od sindikatov, industrije ter malih in srednjih podjetij do drugih organizacij civilne družbe, naj oblikujejo njegovo prihodnost. Sedanja strategija se osredotoča na podjetja, po mnenju EESO pa je treba pri oblikovanju ciljev in kazalnikov, potrebnih za uspešno spremembo, nujno upoštevati stališča socialnih partnerjev. Meni tudi, da konkurenčnost ne more biti edini pokazatelj izvedljive dolgoročne strategije. Potreben je širši sklop ključnih kazalnikov uspešnosti kot v predlagani strategiji. Konkurenčnost in naložbe niso dovolj. Ključni kazalniki uspešnosti morajo spodbujati tudi socialno blaginjo in trajnostno rast, da bo evropska industrija resnično trajnostna.

Pomembni področji, ki ju je treba meriti, sta vpliv delovnih in proizvodnih pogojev na družbo in okolje ter kakovost delovnih mest.

Z drugim sklopom kazalnikov bi morali ocenjevati prehod na krožno gospodarstvo brez odpadkov. Spremljati bi bilo treba tudi dejavnike, ki segajo v vse panoge, kot so naložbe v raziskave in razvoj, da bi bila podjetja in delovna mesta dolgotrajna.

Pomembni projekti skupnega evropskega interesa so vseevropski projekti, ki podpirajo razvoj inovacij, ki so bistvene za zeleni in digitalni prehod. EESO meni, da je treba za njihovo dobro izvajanje upoštevati strokovno znanje delavskih organizacij. Poleg tega jih je treba ocenjevati glede na vrednost in delovna mesta, ki jih ustvarjajo, ter znanja in spretnosti, ki jih delavci in podjetja potrebujejo za posodobljene panoge.

Še en pomemben instrument za ponovno vzpostavitev vodilnega položaja Evrope na področju industrijske proizvodnje so standardi. EESO vztraja, da standardov, ki so jih razvila evropska podjetja, ne smejo širiti zgolj podjetja sama, temveč jim mora pri tem pomagati tudi Evropska komisija.

V dopolnilnem mnenju je obravnavano, kako bi lahko strategija izboljšala dostop do pravičnejšega in boljše usklajenega zdravstvenega varstva v Evropi.

EESO priporoča, da se pozornost nameni upravljanju, diverzifikaciji ponudbe in digitalnemu zdravstvu, kar je vse povezano med seboj. Bolje delujoča podjetja bi omogočila bolj nemoteno delovanje enotnega trga, kar bi spodbudilo ustanavljanje novih podjetij. S povečanjem števila proizvajalcev bi postal dostop do blaga in storitev zdravstvenega varstva zanesljivejši, spodbudila pa bi se tudi selitev proizvodnje osnovnih materialov in izdelkov nazaj v Evropo.

Ukrepi za omogočanje delovanja digitalnih zdravstvenih sistemov med organizacijami in prek meja bi dodatno okrepili enotni trg za industrijo in izboljšali storitve oskrbe. EESO zato poziva k ukrepom za spodbujanje sinergije med javnim in zasebnim sektorjem, velikimi podjetji ter malimi in srednjimi podjetji in k naložbam v raziskave in razvoj ter usposabljanje vseh delavcev v zdravstvenem varstvu. (dm)

[EESO poziva k oblikovanju novih politik EU za podporo steklarski industriji](#)

Kot prispevek k dialogu o prehodu na podnebno nevtrarno družbo je Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) pozval k sprejetju več ukrepov za zaščito evropske steklarske industrije.

EESO poziva oblikovalce politik EU, naj postavijo steklarstvo v središče sedanjih prednostnih nalog, kot so sveženj „Pripravljeni na 55“, sveženj o krožnem gospodarstvu, digitalna agenda, agenda za strateške vrednostne verige, mednarodna trgovinska politika EU in povezani instrumenti.

EESO pozdravlja politike EU, ki podpirajo steklarsko industrijo, da se omogoči prehod na podnebno nevtrarno industrijo. Po mnenju Odbora je pobuda EU val prenove izjemen vir poslovnih priložnosti za steklarstvo, ki bi sprožila naložbe in obenem ogromno prispevala k zmanjšanju emisij CO₂ iz stavb. Vendar Odbor močno priporoča, da se energetske prehode izvede tudi v steklarskem sektorju. Za kritje kapitalskih in operativnih odhodkov naj bo namenjena finančna podpora, sektor pa prav tako ne sme biti izpostavljen nepošteni konkurenci podjetij zunaj trga EU.

EESO v [mnenju](#) na lastno pobudo na to temo, ki ga je sprejel na oktobrskem plenarnem zasedanju, poziva k več vzporednim ukrepom za zagotovitev bolj zelene, energetske učinkovite steklarske industrije ter h krepitvi konkurenčnosti in ohranjanju kakovostnih delovnih mest.

„Steklo najdemo na vseh področjih, od mobilnosti do gradnje, od obrambe do pametnih telefonov. Da bi EU v celoti izkoristila potencial novih trgov stekla in hkrati reševala izzive zelenega in digitalnega prehoda, potrebuje industrijsko strategijo za steklo,“ je dejal **Aurel Laurențiu Plosceanu**.

EESO Komisijo in Parlament poziva, naj pripravita nove politike EU glede podnebnih ciljev in strateških vrednostnih verig, da bi ponovno zagnala proizvodnjo fotovoltaičnih celic v Evropi in zaščitila proizvodnjo drugih strateških steklenih izdelkov ter vrednostne verige, v katere spadajo.

EESO meni, da je steklarska industrija v EU na razpotju. Po eni strani se mora soočiti s strukturnimi spremembami, ki spremljajo digitalni in zeleni prehod. Proizvodnja bo namreč morala v treh desetletjih postati ogljično nevtralna in krožna, medtem ko bodo postopki v prihodnjih letih še bolj avtomatizirani in digitalni.

Po drugi strani bo steklo v ospredju teh prehodov in se bodo za številne steklene izdelke v prihodnjih letih pojavile nove poslovne priložnosti.

„EU bi morala steklo uvrstiti med trajne materiale in priznati njegove koristi za sisteme trajnostne embalaže in krožno gospodarstvo. V sektorju recikliranja stekla obstajajo velike možnosti za ustvarjanje novih delovnih mest in privabljanje novih nadarjenih delavcev,“ je dejal **Gerald Kreuzer**, soporočevalec za mnenje.

EESO zato poziva EU, naj prizna, da je steklo nepogrešljivo za proizvodnjo zelene energije. (ks)

Kombinirano učenje: zagotovljeni morajo biti enak dostop, celoten cikel izobraževanja in socialne veščine

Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) je izrazil nekaj zadržkov glede nedavnega predloga Komisije o uvedbi kombiniranega učenja, tj. tradicionalnega učenja pod vodstvom učiteljev v kombinaciji s spletnim ali drugim neodvisnim delom, v osnovnošolskem in srednješolskem izobraževanju. Spraševal se je tudi o njegovi časovni primernosti, glede na to, kako močno je pandemija COVID-19 prizadela izobraževalne sisteme v Evropi in drugod.

EESO je v [mnenju](#) o kombiniranem učenju, ki ga je sprejel na oktobrskem plenarnem zasedanju, izrazil pomisleke glede ustreznosti tega načina učenja za učence v osnovnih šolah in dijake na začetku srednjih šol, in menil, da bi ga bilo treba najprej uvesti v višjih razredih, saj mlajši otroci, zlasti tisti v prvih razredih osnove

šole, na splošno niso dovolj zreli za samostojno učenje.

„Dvomimo, da je primeren čas za uvedbo ali spodbujanje kombiniranega učenja v šolah. Pandemija COVID-19 je močno vplivala na izobraževalne sisteme in otroke, zlasti majhne otroke, ki so šele začeli šolanje. Kombinirano učenje vključuje samostojno učenje, za to pa so potrebna določena znanja in spretnosti,“ je povedala poročevalka za mnenje **Tatjana Babrauskienė**.

EESO je priznal, da lahko kombinirano učenje izboljša dostop do izobraževanja, usposabljanja in digitalnih znanj in spretnosti, kot se je to pokazalo med krizo zaradi COVID-19.

Pandemija pa je tudi pokazala, da nekateri učenci nimajo dovolj sredstev, tako praktičnih kot osebnih, za tovrstno učenje, kar jih lahko privede celo do tega, da opustijo šolanje. Poleg tega je pokazala, da je izobraževanje, ki vključuje tesne stike z vrstniki, bistveno za socializacijo in duševno zdravje otrok.

„Ne smemo podcenjevati pomena družbene vloge izobraževanja. Ne gre le za učenje o naravoslovju, fiziki ali matematiki, marveč tudi za to, da otroci skupaj hodijo v šolo ter se srečujejo in družijo s svojimi vrstniki. Pomembna sta telesna vzgoja in duševno zdravje,“ je povedal soporočevalec **Michael McLoughlin**.

EESO je oblikoval 21 priporočil, kako zagotoviti, da bo imelo kombinirano učenje pozitivno vlogo v izobraževanju. Eno glavnih je, da bi moralo biti izvajanje in financiranje kombiniranega učenja namenjeno izboljšanju izobraževanja in usposabljanja za vse učence, s posebnim poudarkom na tistih iz okolja z nižjimi dohodki in s podeželskih območij ter invalidih.

Med krizo zaradi COVID-19 se je izkazalo, da kombinirano učenje zahteva precej časa in ustvarjalnost že tako preobremenjenih učiteljev, katerih vloga je bistvena za uspešno zasnovano in nadzor neodvisnega učenja.

V Evropi že zdaj primanjkuje učiteljev, med drugim zaradi nizkih plač in težkih delovnih pogojev. Zato je treba spremljati učinke kombiniranega učenja na pogoje in delovno obremenitev, da bi preprečili izgorelost. Za ublažitev pritiska, ki so mu izpostavljeni učitelji, EESO poziva nacionalne organe, naj jim pomagajo pri usposabljanju za to novo metodo učenja. (II)

Vse ve?je potrebe po visokokakovostni dolgotrajni oskrbi

Prekomerna umrljivost med pandemično krizo je razkrila na strukturne in sistemske probleme pri oskrbi v domovih. Zaradi daljšanja pričakovane življenjske dobe in z njo vse večjega števila starejših v prihodnjih letih je reforma oskrbe nujna.

Kako zagotoviti večjo cenovno in splošno dostopnost ter kakovost oskrbe in poskrbeti za ustrezno število negovalcev, ki bodo delali v boljših delovnih pogojih? To so bili glavni izzivi, opredeljeni na posvetovanju EESO na temo [Nov model oskrbe starejših: izkušnje iz pandemije COVID-19](#). Ugotovitve s posvetovanja bodo upoštevane v mnenju na lastno pobudo, ki ga EESO pripravlja na to temo.

Poročevalec za mnenje **Miguel Ángel Cabra de Luna** je ob tem dejal: „Namen mnenja ni predstaviti obsežen pristop k staranju, temveč se

želimo osredotočiti na vprašanje oskrbe starejših, ki jih je pandemija COVID-19 najbolj prizadela.“

Med posvetovanjem so bili predstavljeni modeli zdravstvenega varstva iz držav članic z različnimi pristopi in težavami, ki jih povzroča pandemija.

V skladu s poročilom o dolgotrajni oskrbi, ki sta ga letos pripravila Komisija in Odbor za socialno zaščito, se bo zaradi staranja prebivalstva bistveno povečalo povpraševanje po dolgotrajni oskrbi. Število oseb, starih 65 let ali več, naj bi se v naslednjih 30 letih povečalo za 41 %, na 130,1 milijon.

Maciej Kucharczyk, generalni sekretar evropske platforme za starejše AGE Platform Europe, je v zvezi s tem povedal: „Razvoj dobrih sistemov oskrbe je priložnost in tovrstne storitve so način za spodbujanje samostojnosti, neodvisnosti in kakovosti življenja starejših.“

Tuscany Bell iz Evropske zveze sindikatov javnih uslužbencev (EPSU) pa je delal: „Da bi ljudem, ki potrebujejo nego, zagotovili ustrezne storitve, potrebujemo primerne delovne pogoje in dovolj usposobljenega osebja. Trenutno premajhno število negovalcev skrbi za preveč ljudi.“

Aktivno staranje je medsektorska tema, ki zajema gospodarske in socialne politike, zato je nujno usklajevanje med socialnimi in zdravstvenimi storitvami, da bo dolgotrajna oskrba dostopnejša in bodo lahko starejši dostojno živeli. (at)

Ostanimo povezani in ohranimo stike!

V Lizboni se je zaključil seminar „Connecting EU 2021“, na katerem so se že štirinajstič zbrali strokovnjaki za komuniciranje iz organizirane civilne družbe in tiskovni predstavniki, ki so razpravljali o Evropi, o kateri sanjamo. Zdaj je čas, da te sanje o močni, varni, pošteni, vključujoči in obetavni Evropi uresničimo.

Zahvaljujemo se vsem našim gostom, govornikom, moderatorjem, novinarjem, članom EESO, kolegom in prijateljem za ta intenziven in ustvarjalen čas v prelepi Lizboni. Ponosni smo lahko na naš skupen uspeh.

Ohranimo stike in ostanimo povezani.

Služba EESO za medije

NOVICE SKUPIN

Spodbujanje uporabe umetne inteligence v mikro, malih in srednjih podjetjih v Evropi

Boosting the use of Artificial Intelligence in Europe's micro, small and medium-sized Enterprises

STUDY

Pripravila skupina delodajalcev v EESO

Število različnih aplikacij umetne inteligence in njihov potencial sta trenutno praktično neomejena, številna podjetja in državljani pa nevede že uporabljajo rešitve, ki temeljijo na umetni inteligenci. Ker se te inovativne tehnologije vse bolj uporabljajo, morajo mikro, mala in srednja podjetja (MMSP) sprejeti umetno inteligenco, da bi ohranila svoj položaj v primerjavi z obstoječimi in novimi konkurenti. Kljub temu zaradi številnih ovir obstajajo velike razlike pri uporabi umetne inteligence med trgi in med velikimi družbami ter MMSP. V nedavni študiji so bili predstavljeni priložnosti in izzivi, ki jih prinaša uporaba umetne inteligence za evropska MMSP.

Umetna inteligenca prinaša vrsto družbenih in gospodarskih izzivov za evropska MMSP. Glavna izziva sta nezadostna ozaveščenost vodstva podjetij o koristih umetne inteligence in pomanjkanje znanja med obstoječim (tehničnim) osebjem, poleg tega pa so tudi podatki pomanjkljivi ali nedostopni. Uvajanje umetnointeligentnih tehnologij v MMSP poleg tega ovirajo zunanji tržni pogoji, kot so preveč omejevalni ali preširoki pravni okviri.

V omenjeni študiji je za premagovanje teh izzivov in spodbujanje uporabe umetne inteligence v MMSP predstavljen nabor orodij za oblikovalce politik, ki vključuje naslednje ukrepe:

- izobraževanje o umetni inteligenci, da bodo delavci v MMSP nadgradili potrebna znanja in spretnosti, da se ohrani konkurenčnost;
- povečanje centralnega dostopa do odprtih podatkov za učenje in razvoj umetnointeligentnih rešitev ob hkratni zaščiti lastništva podatkov in nadzora nad njimi;
- razširitev finančnih instrumentov za MMSP v podporo uvajanju umetne inteligence v okviru njihovih prizadevanj za digitalizacijo;

- zagotovitev preglednega enotnega trga za umetnointeligentne rešitve, da se zmanjšajo tveganja in poveča prenos za MMSP.

Študija je voljo na povezavi: <https://europa.eu/!gy8h4C>

Študijo „Spodbujanje uporabe umetne inteligence v mikro, malih in srednjih podjetjih v Evropi“ je naročil EESO na zahtevo skupine delodajalcev v EESO. Pripravila sta jo SpaceTec Partners in UnternehmerTUM. (dv/kr)

Dostojne plače kot prispevek k odpravi plažne vrzeli med spoloma

Pripravila skupina delojemalcev v EESO

10. november je bil dan enakega plačila 2021, priložnost za ozaveščanje o razliki v plačah med spoloma, ki v Evropi v povprečju znaša več kot 14 %, v nekaterih državah pa je veliko večja. Ponekod se trend izboljšuje, drugod pa bo glede na trenutno stopnjo izboljšanja za zadovoljive rezultate potrebno tisoč let ...

Razlog za to razliko so negotove zaposlitve, ki so na splošno bolj pogoste med ženskami kot moškimi (ženske zasedajo [58 % vseh delovnih mest z minimalno plačo v Evropi](#)). Nizke plače so problem za vse delavce, vendar so najbolj prizadeti najranljivejši. Eden od ključnih načinov za odpravo te vrzeli je dvig minimalnih plač v Evropi, s čimer bi zagotovili, da bi vsi prejeli plačo, s katero se lahko preživljajo.

Po [podatkih Evropske konfederacije sindikatov](#) (ETUC) bi zvišanje minimalne plače na 60 % mediane plač in 50 % povprečne plače zmanjšalo razliko v plačah med spoloma za 25 % v Romuniji, 19 % v Grčiji, 12 % na Poljskem, 11 % na Slovaškem ter 10 % v Španiji in Luksemburgu. Tudi zato je treba nujno okrepiti direktivo EU o ustreznih minimalnih plačah.

[Kot je EESO poudaril marca letos](#), je nujno treba zagotoviti dostojne minimalne plače in okrepiti kolektivna pogajanja, da bi družba postala stabilna in inovativna ter spodbujala blaginjo. Dostojne plače so pomembne tudi za to, da se ljudem pomaga pri izhodu iz revščine in se jih pred njo zaščiti, ter za izboljšanje delovnih in življenjskih pogojev ranljivih oseb, med katerimi so žal še vedno ženske. Razlike med spoloma pa ne obstajajo le pri plačah, temveč tudi [pri pokojninah znašajo 30 %](#) in so posledica velikih razlik v prispevkih za socialno varnost v poklicnem življenju posamezne skupine. Ponekod, na primer na Malti, razlika v pokojninah znaša več kot 42 %.

Civilna družba in socialni partnerji si morajo skupaj z evropskimi institucijami in nacionalnimi vladami prizadevati za odpravo teh razlik. To je bistven del širše kampanje za zagotovitev socialne pravičnosti in pravičnosti na splošno ter izgradnjo boljše prihodnosti za Evropo. (prp)

Organizacije civilne družbe pozivajo k strategiji EU za civilno družbo

Pripravila skupina Raznolikost Evrope v EESO

Na [konferenci](#) z naslovom *Organizacije civilne družbe: ključni akterji za prihodnost Evrope*, ki jo je 5. novembra 2021 organizirala [skupina Raznolikost Evrope v EESO](#) (v sodelovanju z mrežo [Civil Society Europe](#) in ob podpori povezovalne skupine EESO ter interesne skupine društev in združenj), so organizacije civilne družbe in njihova krovna združenja znova pozvali k strategiji EU za civilno družbo in evropskemu statutu za združenja. Po njihovem mnenju sta ustrezno ukrepanje po Konferenci o prihodnosti Evrope ter reden in strukturiran dialog z

organizacijami civilne družbe ključna vidika za povrnitev zaupanja državljanov v politiko in okrepitev evropske demokracije.

Sodelujoče organizacije in posamezniki so se odločno zavzeli za krepitev medsebojnega sodelovanja, da bi preprečili nadaljnje krčenje in prenašanje državljanskega prostora ter zagotovili učinkovit civilni dialog. Glede na vse večje politične in gospodarske izzive, s katerimi se soočajo organizacije civilne družbe, bodo odločilnega pomena financiranje, zlasti manjših organizacij, učinkovito pravno varstvo, krepitev zmogljivosti in uporaba razpoložljivih mehanizmov za pritožbe. Udeleženci so evropske institucije pozvali k podpori.

Konference so se udeležili govorniki na visoki ravni in predstavniki civilne družbe. Predstavljeni so bili prvi rezultati študije EESO o *posledicah pandemije COVID-19 za temeljne pravice in državljanski prostor*, ki jo je naročila skupina Raznolikost Evrope. Študija bo objavljena v prvem četrtletju 2022.

Sklepi in priporočila s konference so na voljo na spletni strani skupine Raznolikost Evrope in bodo del prispevka skupine h Konferenci o prihodnosti Evrope.

Preberite celotno [sporočilo za javnost](#) s konference. (jk)

SOON IN THE EESC/CULTURAL EVENTS

„Resnica o lažeh“ bo kmalu razkrita

Začele so se priprave na 13. letni dogodek „Vaša Evropa, vaš glas“

Ta dogodek, ki ga EESO vsako leto organizira za mlade, bo potekal od 31. marca do 1. aprila 2022. Izbrane šole iz vseh 27 držav članic Evropske unije in petih držav kandidatk za pristop k EU bodo razpravljale o temi

„Resnica o lažeh:

mladi proti dezinformacijam“. Rok za prijavo je sedaj potekel, žrebanje za izbor sodelujočih šol pa bo 9. decembra.

Člani EESO bodo januarja in februarja 2022 šole obiskali. Razširite novico in nam še naprej sledite! (ck)

EESO se je povezal z umetniškim festivalom Europalia in pozdravil Borisa Charmatza

Ob evropskem letu železnic (2021) je EESO organiziral predvajanje kratkega filma v okviru umetniškega festivala Europalia.

Kratki film prikazuje del plesnega nastopa La Ronde francoskega koreografa **Borisa Charmatza**.

Dogodek je bil pripravljen v sodelovanju s strokovno skupino EESO za promet, energijo, infrastrukturo in informacijsko družbo (TEN) med njenim **dogodkom za evropsko leto železnic** 15. novembra.

Film si lahko ogledate [tukaj](#). (ck)

Uredniški odbor

Ewa Haczyk-Plumley (editor-in-chief)
Daniela Marangoni (dm)

Avtorji prispevkov

Amalia Tsoumani (at)
Daniela Marangoni (dm)
Daniela Vincenti (dv)
Ewa Haczyk-Plumley (ehp)

Katerina Serifi (ks)
Jasmin Kloetzing (jk)
Laura Lui (ll)
Marco Pezzani (mp)
Pablo Ribera Paya (prp)

Splošna koordinacija

Agata Berdys (ab)
Katerina Serifi (ks)

Technical support
Bernhard Knoblach (bk)

Naslov

Evropski ekonomsko-socialni odbor
Stavba Jacques Delors, Rue Belliard/
Belliardstraat 99, 1040 Bruxelles/Brussel,
Belgique/België
Tel. +32 2 5469476
E-naslov: eescinfo@eesc.europa.eu

EESO info izide devetkrat letno ob plenarnih zasedanjih Odbora. Na voljo je v 23 jezikih.
EESO info ni uradno poročilo o delu EESO. Ti dokumenti so objavljeni v Uradnem listu Evropske unije in drugih publikacijah Odbora.
Reprodukcija je dovoljena z navedbo vira (EESO info) in pod pogojem, da se povezava pošlje uredniku.).